

Varnarástæða gerðarþola gegn uppsögn þessari var þá eins og nú, að uppsögnin væri ekki gild vegna yfirlýsingar gerðarbeiðanda á rskj. 10 um rétt hans til íbúðarinnar, á meðan hann þyrfti hennar með. Um málsástæðu þessa hefur því þegar verið dæmt, og kemur hún því eigi til álita í þessu máli. Sú ástæða, að gerðarþoli hafi fengið gerðarbeiðanda með brögðum til að framkvæma rándýra viðgerð á íbúðinni, virðist einnig hafa verið afgreidd í fyrra málinu.

Staðhæling gerðarbeiðanda um ágengni gerðarþola við sambýlisfólk hans og meintar tilraunir hans til að spilla afstöðu þess til gerðarbeiðanda sýnist ekki hafa við nægileg rök að styðjast, til þess að talið verði, að gerðarþoli hafi fyrirgert leigurétti sínum af þeim sökum.

Eins og segir hér að framan, byggir gerðarbeiðandi útburðarkröfu sína einnig á vanskilum gerðarþola á greiðslu fyrir hita í íbúð hans. Með tilliti til þess, að gerðarbeiðandi krafði gerðarþola ekki um þessa greiðslu, áður en mál þetta hófst, en gerðarþoli greiddi hins vegar skuld sína í sama réttarhaldi og hann lagði fram greinargerð af sinni hálfu, verður ekki talið, að um svo veruleg vanskil af hans hálfu sé að ræða, að hann hafi þeirra vegna fyrirgert leigurétti sínum.

Niðurstaða málsins verður því sú, að synja beri um framgang hinnar umbeðnu gerðar, en eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Því úrskurðast:

Hin umbeðna gerð skal ekki fara fram.

Málskostnaður fellur niður.

Þriðjudaginn 9. febrúar 1954.

Nr. 5/1953.

Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs

(Sigurður Ólason)

gegn

Dánarbúi Alfons Jónssonar

(Gústaf A. Sveinsson).

Dómendur:

hæstaréttardómararnir Jónatan Hallvarðsson, Gizur Bergsteinsson og Jón Ásbjörnsson, próf. Ármann Snævarr og Kristján Kristjánsson borgarfégeti.

Stóreignaskattur.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 8. janúar 1953. Hann krefst sýknu af kröfum stefnda

og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti úr hendi hans eftir mati dómsins.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi áfrýjanda eftir mati dómsins.

Eins og getið er í héraðsdómi, hefur skattanefnd Siglu-fjarðarkaupstaðar lýst því, að hún telji skuldir h/f Víkings, kr. 343.000,00, sem í málinu greinir, algerlega tapað fé og að afskrift þeirra hafi verið réttmæt. Samkvæmt þessu og að öðru leyti með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Eftir þessum úrslitum er rétt, að áfrýjandi greiði stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 3.000,00.

Dómsorð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, greiði stefnda, dánarbúi Alfons Jónssonar, málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 3000,00.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 2. desember 1952.

Mál þetta, sem dómtekið var 20. f. m., hefur Alfons Jónsson, ræðismaður á Siglufirði, höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, út gefinni 29. febrúar 1952, gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Eftir að mál þetta var höfðað, lézt stefnandi, en dánarbú hans hefur haldið málinu áfram.

Stefnandi hefur þær dómkröfur, að felldur verði niður stóreignaskattur sá, að fjárhæð kr. 23.648,00, sem honum var gert að greiða samkvæmt ákvæðum laga nr. 22 frá 1950.

Þá hefur stefnandi krafizt málskostnaðar sér til handa að mati dómárans.

Stefnandi hefur enn fremur áskilið sér rétt til að krefjast síðar niðurfellingar eða lækkunar á skattinum af öðrum ástæðum en fram koma í máli þessu, ef svo skyldi virðast rétt með hliðsjón af úrslitum annarra mála, sem rekin eru fyrir dómstólum hér á landi varðandi stóreignaskatt þennan.

Stefndi hefur krafizt sýknu af kröfum stefnanda og málskostnaðar sér til handa að mati dómárans.

Með ákvæðum laga nr. 22 frá 1950, um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl., laga nr. 59 frá

1950 og laga nr. 117 frá 1950, um breytingar á þeim lögum, var ákvæðnum aðiljum gert að greiða svonefndan stóreignaskatt. Samkvæmt ákvæðum 4. gr. laga nr. 117 frá 1950 bar skattstjóranum í Reykjavík að leggja á skatt þennan. Skatturinn skyldi lagður á skattþegna miðað við eignir þeirra hinn 31. des. 1949.

Skattstjórinn í Reykjavík taldi, að eign stefnanda við ákvörðun stóreignaskatts næmi kr. 696.663,00 auk eignar hans í félögum, kr. 24.572,00. Samkvæmt þessu taldi skattstjórinn, að stefnanda bæri að greiða kr. 49.499,00 í stóreignaskatt og auk þess nokkrum félögum, sem hann átti hlutafé í, kr. 3.684,00. Skattálagningu þessari vildi stefnandi ekki una og kærði hana til skattstjórans í Reykjavík. Skattstjórinn endurreiknaði nú skattverðmæti eigna stefnanda og lækkaði nú eignamatið um kr. 172.638,00; þar af var hlutafjáreign stefnanda lækkuð að verðmæti um kr. 10.800,00. Þessum úrskurði skattstjóra skaut stefnandi til ríkisskattaneftndar, sem lækkaði enn skattverðmæti eigna stefnanda um kr. 10.500,00. Stóreignaskattur stefnanda var nú ákvæðinn kr. 23.648,00, og auk þess skyldu hlutafélög, sem hann átti hlutafé í, greiða kr. 2.038,00 vegna þessarar eignar hans. Þessu vildi stefnandi ekki una og höfðaði því mál þetta.

Kröfur sínar um, að stóreignaskattur hans verði felldur niður, byggir stefnandi í fyrsta lagi á því, að þau ákvæði laga nr. 22 frá 1950, laga nr. 59 frá 1950 og laga nr. 117 frá 1950, sem um stóreignaskattinn fjalla, séu ógild af þeirri ástæðu, að þau brjóti í bága við ákvæði 67. gr. stjórnarskrárinnar, nr. 33 frá 17. júní 1944.

Skoðun þessa rökstyður stefnandi með því, að samkvæmt ákvæðum 67. gr. stjórnarskrárinnar sé eignarrétturinn friðhelgur og enginn verði skyldaður til að láta af hendi eign sína, nema almenningsheill krefjist, enda komi fullt verð fyrir. Þetta ákvæði og sú hugsun, sem þar komi fram, sé einn af hyrningarsteinum þess þjóðskipulags, sem við nú höfum, og á henni byggist allt þjóðhagskerfi okkar. Hins vegar sé ljóst, að þrátt fyrir þetta beri nauðsyn til að setja eignarréttinum ýmis takmörk. Þannig sé heimilt samkvæmt ákvæðum 40. gr. stjórnarskrárinnar að leggja skatt á menn. Þetta byggist á því, að ríki verði ekki haldið uppi, nema það hafi umráð yfir verulegum fjárverðmætum, en þeirra verði ekki aflað nema með því að taka þau af þegnunum. Eðlilegasta leiðin til að afla slíkra verðmæta sé að leggja skatta á tekjur þegnanna. Eignarskattar séu hins vegar mjög óeðlilegir og megi aldrei vera hærri en svo, að þá megi vel greiða af þeim tekjum, sem eignin gefi af sér, þannig að hún sjálf rýrni ekki. Sé lengra gengið í þessu, sé ekki um sköttun að ræða, heldur eignarupptöku, sem einmitt sé óheimil samkvæmt ákvæðum 67. gr. stjórnarskrárinnar. Stóreignaskattur sá, sem hér um ræðir, sé mjög hár. Skattþegni geti orðið að greiða næstum einn fjórða hluta af skuldlausri eign sinni í stóreignaskatt samkvæmt ákvæðum laga nr. 22 frá 1950. Þetta sé mun meiri eignataka en hægt sé að telja skatt. Hér sé um ólögmæta eignarupptöku að ræða,

sem á engan hátt verði réttlætt. Lagaákvæði þessi brjóti því greinilega í bága við ákvæði 67. gr. stjórnarskrárinnar, og beri því að fella þau úr gildi.

Stefndi hefur algerlega mótmælt því, að ákvæði laga nr. 22 frá 1950, um stóreignaskatt, svo og síðari breytingar á þeim lögum brjóti á nokkurn hátt í bága við stjórnarskrána. Löggin hafi verið sett á venjulegan stjórnskipulegan hátt, og enginn formgalli sé á setningu þeirra. Þrátt fyrir ákvæði 67. gr. stjórnarskrárinnar um vernd einstaklingseignarréttarins sé ráð fyrir því gert í stjórnarskránni sjálfri, að ríkið taki verðmæti af þegnunum án endurgjalds. Í 40. gr. stjórnarskrárinnar sé rætt um, að skattar séu lagðir á þegnana. Skattaálgögur séu því heimilar, þar á meðal álagning stóreignaskatts. Ljóst sé, að stóreignaskatturinn sé raunverulegur skattur, en ekki eignarupptaka. Ekki hafi verið vitað fyrir fram, hverjir yrðu að greiða stóreignaskatt, og álagning hans hafi verið miðuð við ákveðnar eignir hjá skattþegnunum. Þetta sé meðal annars eitt af einkennum skatta. Þá beri þess að gæta, að álagning stóreignaskattsins hafi verið einn þáttur í margþættri tilraun til að lagfæra fjárhagskerfi þjóðarinnar í heild.

Í stjórnarskránni, nr. 33. frá 17. júní 1944, segir í 40. gr., að engan skatt megi leggja á né breyta né taka af nema með lögum, og í 77. gr. segir, að skattamálum skuli skipa með lögum. Önnur ákvæði eru ekki um skatta í stjórnarskránni, og ekki er þar tekið fram, á hvern hátt eða eftir hvaða reglum ríkið skuli fá tekjur til að standast straum af rekstrarkostnaði sínum. Almenni löggjafinn virðist því hafa allfrjálsar hendur um tekjuöflunaraðferðir þrátt fyrir ákvæði 67. gr. stjórnarskrárinnar.

Því er ómótmælt, að lög nr. 22 frá 1950 og síðari breytingar á þeim lögum séu settar á stjórnskipulegan hátt, og byggist stóreignaskatturinn því á formlega gildri lagaheimild.

Þess verður að krefjast um skatta, að þeir séu lagðir á gjaldendur eftir efnahagslegum mælikvarða. Þegar virt eru ákvæði laga nr. 22 frá 1950 og síðari breytingar á þeim lögum, sem hér skipta máli, er ljóst, að þessa er gætt í þeim atriðum, sem þetta mál snýst um, enda þótt óvanalegum reglum sé beitt við mat á skattskyldum eignum.

Með lögum nr. 22 frá 1950 voru gerðar róttækar breytingar á fjárhagskerfi landsins í því skyni að koma því í fastari skorður. Gengi íslenzks gjaldmiðils var stórlækkað gagnvart erlendum gjaldmiðli, en við það mátti ætla, að verð eigna innan lands hækkaði mjög í krónutali. Til þess að reisa skorður við því, að gengisbreytingin orsakaði aukna verðbólgu innan lands, voru sett ýmis ákvæði í lögum þessum, þar á meðal ákvæðin um stóreignaskatt. Þetta markmið ákvæða laganna verður að hafa í huga, þegar það er metið, hvort þau séu ógild af þeim ástæðum, að þau brjóti í bága við ákvæði stjórnarskrárinnar.

Ljóst er, að stóreignaskatturinn mun rýra að marki eignir þeirra,

sem verða að bera hann. Þrátt fyrir það þykir, þegar gætt er þeirra atriða, sem að framan hafa verið rakin, eigi ástæða til að telja, að þau ákvæði laga nr. 22 frá 1950 og síðari breytingar á þeim lögum, sem um hann fjalla, brjóti í heild eða meginstefnu í bága við þau ákvæði stjórnarskrárinnar, sem fjalla um friðhelgi eignarréttarins. Verður því krafa stefnanda um, að skattur hans verði felldur niður, ekki á þessu byggð.

Svo sem að framan var getið, var stóreignaskattskyld eign stefnanda talin nema kr. 524.325,00 og auk þess verðmæti hlutabréfa- eignar hans kr. 13.599,00. Hefur stefnandi bent sérstaklega á þrjú atriði, er hann telur, að breyta beri í skattmati eigna sinna.

1. Meðal eigna stefnanda er talin inneign hans hjá Víkingi h/f á Siglufirði, að fjárhæð kr. 343.000,00. Fé þetta telur stefnandi að öllu leyti tapað, og ekki beri að telja það með eignum hans.

2. Meðal eigna stefnanda er talin inneign hans hjá Skipaverzlun Víkings h/f á Siglufirði, að fjárhæð kr. 120.497,78. Skattstjórinn í Reykjavík ákvað, að inneign þessi skyldi teljast stefnanda til eignar með kr. 54.497,78. Stefnandi telur hins vegar, að fé þetta sé allt tapað og beri ekki að telja neitt af því meðal eigna hans.

3. Við álagningu stóreignaskattsins var stefnanda reiknuð eign í leigulóðum kr. 52.562,00. Eignarlið þennan, telur stefnandi, að fella beri algerlega í burtu. Þá telur stefnandi, að bryggju og bryggju- pall, sem honum var talin til eignar á ferföldu fasteignamatsverði, kr. 193.600,00, beri aðeins að telja honum til eignar á fasteignamats- verði, kr. 48.400,00.

Inneign hjá Víkingi h/f.

Stefnandi og kona hans áttu hlutabréf í Víkingi h/f á Siglufirði, að nafnverði kr. 2.700,00. Stefnandi var í stjórn félagsins og framkvæmdastjóri þess og virðist algerlega hafa haft einn með fjárreiður þess að gera. Samkvæmt skattaframtali stefnanda árið 1950 átti hann hinn 31. des. 1949 kr. 25.000,00 hjá þessu félagi, og auk þess hafði hann tekið á sig persónulega ábyrgð á skuldum félagsins, að fjárhæð kr. 318.000,00. Taldi stefnandi allt þetta fé, kr. 343.000,00, sér til eignar á skattaframtalinu, en krafðist þess jafnframt, að þessi eignarliður yrði með öllu felldur niður. Skattstjórinn í Reykjavík taldi hins vegar allt fé þetta með eignum stefnanda. Heildarhlutafé Víkings h/f virðist hafa verið kr. 3.000,00 og tilgangur þess hafa verið að reka verzlun. Félagið mun enga starfsemi hafa rekið um alllangt skeið. Félagið taldi eigi nægilega snemma fram til skatts á árinu 1950. Á framtali, sem frá félaginu kom, er engra eigna getið og engra skulda. Þá er þar ekki getið neinna tekna eða gjalda, og enginn efnahags- og rekstrarreikningur fylgdi. Á framtalinu er þess eins getið, að hlutafé þess sé kr. 3.000,00 og sé allt tapað. Félaginu mun í upphafi hafa verið gert að greiða einhverja skatta á Siglufirði, en síðan verið strikað út af skattskrá af skattyfirvöldum samkvæmt kæru.

Stefnandi telur, að fé þetta, kr. 343.000,00, beri ekki að telja með eignum hans við ákvörðun stóreignaskatts, þar sem félagið Víkingur h/f sé gersamlega eignalaust og geti aldrei greitt neitt af því. Hefur stefnandi þessu til stuðnings bent á, að Víkingi h/f hafi ekki verið gert að greiða neinn skatt á árinu 1950, og lagt fram vottorð skattanefndar Siglufjarðar, þar sem talið er, að inneign hans hjá Víkingi h/f sé algerlega tapað fé. Hefur hann bent á, að í upphafi 2. mgr. 12. gr. laga nr. 22 frá 1950 sé ákveðið, að við ákvörðun stóreignaskatts skuli hrein eign ákveðin eins og í skattalögum greinir, en þar sé átt við ákvæði laga nr. 6 frá 1935, um tekju- og eignarskatt, og ákvæði reglugerðar nr. 133 frá 1936. Í f-lið 19. gr. laga nr. 6 frá 1935 segi, að útistandandi skuldir skuli taldar með nafnverði, nema vitanlegt sé, að þær séu minna virði eða tapaðar með öllu. Í samræmi við þetta segi svo í 3. mgr. H-liðar 25. gr. reglugerðar nr. 133 frá 1936, að sé vitanlegt, að skuld greiðist eigi að fullu, skuli færa hana niður eftir ástæðum í samráði við skattanefnd og sleppa henni alveg, ef hún telst töpuð með öllu. Með vísan til þessa alls telur stefnandi, að þegar af þessari ástæðu beri að lækka eign hans við ákvörðun stóreignaskatts um kr. 343.000,00 eða í kr. 194.924,00, en af þeirri eign skuli ekki greiða stóreignaskatt samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 12. gr. laga nr. 22 frá 1950.

Stefndi hefur mótmælt því, að fé þetta sé stefnanda tapað. Ekki hafi komið fram nein örugg gögn um efnahag Víkings h/f. Ekkert verði byggt á skattframtali því, sem félagið hafi gert, enda sé það sannanlega rangt. Hefur stefndi bent á, að talið sé, að félagið eigi lóð á Siglufirði, sem sé metin á kr. 3.000,00 að fasteignamatsverði. Engar skuldir séu þar taldar, engar tekjur og engin gjöld. Hins vegar telji stefnandi sjálfur, að félagið hafi greitt honum kr. 12.000,00 í laun á árinu 1949. Það sé því algerlega ósannað, hvort félagið hafi átt fyrir skuldum eða ekki hinn 31. des. 1949. Vottorð skattanefndar Siglufjarðar skipti engu máli í þessu sambandi og sýni aðeins einkalítil manna þeirra, sem í skattanefndinni hafi verið. Það sé því rétt að telja stefnanda fé þetta til eignar, enda sé á engan hátt fullnægt skilyrðum f-liðar 19. gr. laga nr. 6 frá 1935 og 3 mgr. H-liðar 25. gr., sbr. C-lið 16. gr. reglugerðar nr. 133 frá 1936, en við þessi ákvæði skuli miðað í þessu sambandi.

Efnahags- og rekstrarreikningur Víkings h/f fyrir árið 1949 hefur ekki komið fram í máli þessu, og af hálfu stefnanda hefur verið lýst yfir því, að ekki muni vera unnt að afla gagna þessara.

Í skattaframtali stefnanda árið 1950 eru færðar meðal eigna eftirtaldar útistandandi skuldir hjá Víkingi h/f:

1. Lánað 1948	kr. 25.000,00
2. Vixill í Landsbankanum	— 125.000,00
3. Vixill í Landsbankanum	— 138.000,00
4. Vixill í Sparisjóði	— 35.000,00

5. Vixill í Útvegsbankanum	kr. 20.000,00

	kr. 343.000,00

Skuldir þessar eru síðan afskrifaðar að fullu sem tapaðar.

Um 1. Hér virðist vera um lán að ræða, sem stefnandi hafi veitt Víkingi h/f.

Í upphafi 2. mgr. 12. gr. laga nr. 22 frá 1950 segir, að við álagningu stóreignaskatts skuli mat á verðmæti eigna fara eftir ákvæðum skattalaga og hrein eign ákveðin eins og þar segir, nema annað sé fram tekið í lögum nr. 22 frá 1950 sjálfum. Hér hlýtur að vera átt við ákvæði laga nr. 6 frá 1935, um tekju- og eignarskatt. Í f-lið 19. gr. þeirra laga segir, að útistandandi skuldir skuli taldar með nafnverði, nema vitanlegt sé, að þær séu minna virði eða tapaðar með öllu. Í 3. mgr. H-liðar 25. gr. reglugerðar nr. 133 frá 1936 segir í samræmi við þetta, að sé vitanlegt, að skuld greiðist eigi að fullu eða að skuld sé töpuð að einhverju leyti, skuli færa hana niður eftir ástæðum í samráði við skattanefnd og sleppa henni alveg, ef hún teljist töpuð með öllu. Í 5. mgr. H-liðar sömu greinar segir hins vegar, að um mat á útistandandi skuldum atvinnufyrirtækja skuli fara eftir ákvæðum C-liðar 16. gr. reglugerðarinnar. Ekki verður séð, að stefnandi hafi verið atvinnurekandi á þessum tíma, og skipta því þessi síðasttöldu ákvæði ekki máli hér.

Í málinu er fram komið, að skuldir Víkings h/f námu verulegu fé í árslok 1949 auk umræddra kr. 25.000,00. Hins vegar er ekki fram komið, að eignir félagsins hafi verið aðrar en réttindi til einnar leigulóðar, sem var kr. 3.000,00 að fasteignamatsverði. Þegar þetta er virt, er ljóst, að þessi inneign stefnanda hjá félaginu er einskis virði, og ber ekki að telja hana með eignum hans samkvæmt ákvæðum f-liðar 19. gr. laga nr. 6 frá 1935.

Um 2 og 3. Fram er komið í málinu, að hér er um að ræða tvo víxla, út gefna af stefnanda og samþykktu af Víkingi h/f, til greiðslu 30. des. 1949 og 1. janúar 1950, en útibú Landsbanka Íslands á Akureyri var eigandi víxla þessara. Víkingur h/f var talinn skuldari samkvæmt víxlum þessum, og stefnandi hafði ekki leyst þá til sín. Hins vegar er því ómótmælt haldið fram, að á skattaframtali sínu telji stefnandi víxilskuldir þessar meðal annarra skulda sinna. Stefnandi hafði ekki greitt víxilskuldir þessar hinn 31. des. 1949 og eigandi víxlanna hafði ekki fært honum víxilfjárhæðirnar til skuldar, enda var annar víxillinn þá ekki fallinn í gjalddaga. Þegar þess er hins vegar gætt, að Víkingur h/f hafði engan rekstur haft um langt skeið og átti mjög óverulegar eignir, en skuldaði stórfé, þá virðist stefnandi hafa mátt ætla, að hann yrði að greiða víxilskuldir þessar, enda virðast þær eigi hafa verið tryggðar á annan hátt en með persónulegri ábyrgð hans. Af gögnum málsins verður ráðið, að stefnandi hafi ekki greint í sundur sín eigin fjárskipti og Víkings h/f. Þegar

Þetta allt er virt, þykir eftir atvikum öllum stefnanda hafa verið heimilt í þessu sambandi að telja skuldbindingar þessar með öðrum skuldum sínum. Hins vegar má á það fallast, að inneign stefnanda hjá Víkingi h/f vegna þessara skuldbindinga hafi verið einskis virði og megi samkvæmt ákvæðum f-liðar 19. gr. laga nr. 6 frá 1935 lækka eign hans um það fé. Ber því að lækka eignir stefnanda um þessar fjárhæðir, kr. 263.000,00.

Um 4. Fram er komið, að hér er um að ræða víxil, samþykktan af Víkingi h/f, en út gefinn af stefnanda. Víxill þessi var eign Sparisjóðs Siglufjarðar. Stefnandi hafði ekki leyst víxil þennan til sín, en ómótmaelt er, að á skattframtali sínu árið 1950 telji stefnandi víxilskuld þessa meðal annarra skulda sinna. Með vísan til þess, sem rakið hefur verið hér að framan um hag Víkings h/f og fjárskipti félagsins og stefnanda, þá þykir mega fella niður inneign stefnanda hjá Víkingi h/f vegna víxils þessa.

Um 5. Fram er komið í málinu, að hér er um að ræða víxil, út gefinn af stefnanda og samþykktan af Víkingi h/f, en víxill þessi var eign skrifstofu Útvegsbanka Íslands h/f á Siglufirði. Eigi er annað fram komið en Víkingur h/f hafi verið raunverulegur skuldari samkvæmt víxli þessum og stefnandi hafði ekki leyst víxilinn til sín. Stefnandi taldi víxilskuld þessa ekki meðal skulda sinna á skattframtali árið 1950, þótt hann hins vegar teldi sig eiga inneign hjá Víkingi h/f, sem víxilfjárhæðinni nam. Af framangreindu er ljóst, að stefnandi gat ekki með réttu talið Víking h/f skulda sér víxilfjárhæð þessa eða jafnvirði hennar. Ber því að lækka útistandandi skuldir stefnanda um þessa fjárhæð, kr. 20.000,00, enda þykir ekki eiga að koma honum til halla hið bersýnilega ranga skattframtal á árinu 1950.

Samkvæmt framangreindu ber þegar af þessum ástæðum að lækka stóreignaskattskylda eign stefnanda um kr. 343.000,00. Eins og áður getur, taldi skattstjórinn í Reykjavík grunnskattseign stefnanda kr. 524.325,00. Samkvæmt framangreindu ber að lækka þá fjárhæð um kr. 343.000,00 eða í kr. 181.325,00. Hlutafjäreign stefnanda og konu hans var reiknuð til eignar í þessu sambandi á kr. 13.599,00. Með þeim breytingum, sem þegar hafa verið gerðar, nemur því heildareign stefnanda kr. 194.924,00, en af þeirri eign ber eigi að greiða stóreignaskatt samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 12. gr. laga nr. 22 frá 1950.

Þar sem heildareign stefnanda er þannig komin niður fyrir það lágmark eigna, sem greiða skal stóreignaskatt af, þykir eftir atvikum ekki ástæða til að ræða önnur rök stefnanda fyrir frekari lækkun á eignamati hans.

Samkvæmt þessu verður krafa stefnanda um niðurfellingu stóreignaskattsins tekin til greina.

Eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Benedikt Sigurjónsson kvað upp dóm þennan sem setuborgardómari samkvæmt umboðsskjali, út gefnu 16. júlí 1952, en með úrskurði, upp kveðnum 1. s. m., hafði hinn reglulegi dómari, Einar Arnalds borgardómari, vikið sæti í máli þessu.

Dómsorð:

Stefnanda, dánarbúi Alfons Jónssonar, er óskylt að greiða stóreignaskatt samkvæmt ákvæðum laga nr. 22 frá 1950.

Málskostnaður falli niður.

Þriðjudaginn 9. febrúar 1954.

Nr. 159/1952. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs

(Egill Sigurgeirsson)

gegn

Carli Sæmundsen (Gunnar Þorsteinsson).

Dómendur:

hæstaréttardómararnir Jónatan Hallvarðsson, Gizur Bergsteinsson og Jón Ásbjörnsson, próf. Ármann Snævarr og Kristján Kristjánsson borgarfégeti.

Stóreignaskattur.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 17. október 1952. Hann krefst sýknu af kröfum stefnda og málskostnaðar úr hendi hans í héraði og fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi áfrýjanda eftir mati dómsins.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Eftir þessum úrslitum er rétt, að áfrýjandi greiði stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 1.800,00.